

**Wanneer in China een vlinder
met zijn vleugels klapt ...**

***Wanneer in China
een vlinder met
zijn vleugels klapt***

...

Stagnerende groei, toename van rellen en stakingen

Fredo Corvo (red.)

Redactie en vertalingen: Fredo Corvo

Coverontwerp: Studio Lightning

ISBN: 9789402153767

© Left-dis te Zoetermeer

zie www.arbeidersstemmen.nl/chinavlinder.html

voor extra materiaal en alle voetnoten als aanklikbare hyperlinks

Inhoud

1	China: scenario's van de komende crisis <i>Chuang</i>	5
2	Geen weg vooruit en geen weg terug: China in het tijdperk van rellen <i>Chuang</i>	13
2.1	De onlusten van spijkergoed	13
2.2	Van het veld naar de fabriek	24
2.3	De meest recente crisis	29
2.4	Barsten in de glazen muur	36
2.5	Geen toekomst	43
2.6	Geen verleden	54
3	Wilde stakingen bij Walmart in China door <i>WCSO</i>	65
4	Negen gedichten van een Foxconn-arbeider: <i>Xu Lizhi</i> (1990-2014)	69
4.1	Ik val in slaap, gewoon rechtop staand	70
4.2	De laatste begraafplaats	70
4.3	Conflict	71
4.4	Een soort voorspelling	71
4.5	Gehuurde kamer	72
4.6	Ik slikte een maan van ijzer	73
4.7	Een schroef viel op de grond	73
4.8	Mijn levensreis is verre van compleet	74
4.9	Op mijn sterfbed	75
5	De machinisten van Guiyang vechten terug <i>Chuang</i>	77
6	Wanneer in China een vlinder met zijn vleugels klapt ... – in plaats van een woord vooraf – <i>Fredo Corvo</i>	83
6.1	Arbeidsmigratie en crisis	85
6.2	Communisme, crisis en bewustzijn	95
7	Auteurs	109

1 China: scenario's van de komende crisis¹

Chuang

In China is de officiële politiek een spel van mysterieuze signalen. Het voorspellen van aardverschuivingen in het staatsbeleid vereist dat men de seismische trillingen kan lezen die verscholen gaan in verklaringen van ambtenaren met strakke gezichtsuitdrukkingen. Lichte veranderingen in de terminologie kunnen wijzen op het verschuiven van loyaliteiten of nieuwe golven van onderdrukking. De belangrijkste signalen komen echter uit interviews met anonieme orakels – bijna altijd een ‘gezaghebbend persoon’. Hun woorden worden door de staat verspreid via de hoogst aangeschreven media. Hoe meer dergelijke orakels spreken, hoe groter de omvang van de komende “interventie.” Dergelijke verklaringen zijn vaak ook een signaal van interne meningsverschillen binnen de schijnbaar monolithische Chinese Communistische Partij (CCP). Met de vertraging van de economische groei, zijn dergelijke meningsverschillen verergerd, als de topleiders debatteren over de toekomst van de economische hervormingen die China een indrukwekkende rol hebben opgeleverd binnen de mondiale circuits van kapitaalaccumulatie.

In het afgelopen jaar werd een “gezaghebbende persoon” drie keer geïnterviewd voor artikelen die verschenen op de voorpagina van het Volksdagblad. De eerste twee keren gingen vooraf aan grote ingrepen in de turbulente aandelenmarkt.² In het derde soortgelijke uitgebreide interview werd de “gezaghebbende persoon” – verondersteld een belangrijke aanhanger van president en partijleider Xi Jinping – als volgt geciteerd: “De bomen groeien niet tot in de hemel. Een sterk hefboomeffect zal onvermijdelijk hoge risico's met zich meebrengen, die kunnen leiden tot een crisis van het financiële systeem, negatieve economische groei en zelfs het wegvagen van het spaargeld van

---

¹ Voor het eerst in het Engels verschenen onder de titel “Scenarios of the Coming Crisis: A Response to Aufheben’s “The Crisis: Afterword”.
<http://chuangcn.org/2016/06/scenarios-of-the-coming-crisis/>.

² “China debt-fueled stimulus may lead to recession – People’s Daily” *Reuters* (May 9, 2016).

gewone mensen.”³ Hoewel elk van deze interviews gericht was op het verduidelijken van beleidsbeslissingen, bevat het derde de sterkste uitlating tot op heden. Het essentiële argument was dat de afhankelijkheid van de economie van kredietzeepbellen de vooruitzichten op een hardere crisis van het systeem alleen maar verergert als deze bubbels barsten. De suggestie is voornamelijk om de economie vanaf haar grondslagen aan te pakken, waardoor een golf van massale bedrijfssluitingen op gang zou komen om de overcapaciteit terug te dringen en de “zombie”-ondernemingen (bedrijven die stilliggen terwijl het personeel thuis zit en wordt doorbetaald; vertaler) te liquideren. Daarmee hoopt men dat de [kunstmatige] stimulansen kunnen worden vervangen door echte vraag, zelfs als dit een periode betekent van “L-vormige” economische horizontale koers, terwijl de markt de grondslagen van de economie omwoelt.

In dergelijke interviews slaat het door de CCP officieel erkende orakel een uiterst pessimistische toon aan als het gaat om de huidige stand van de Chinese economie en de toekomstige rol binnen het wereldwijde kapitalisme. Het is ironisch dat dit extreme pessimisme, afkomstig van een roerganger van de Chinese staat, tegengesteld is aan het economische optimisme van de kant van vele ‘analyses’ van China die voortkomen uit ultralinkse milieus in het Westen. Er is weinig bewijs dat de Chinese economie is begonnen zich te verwijderen van zijn onhoudbare investeringsgedreven model van economische groei. Toch houden veel van dergelijke analyses nog steeds vast aan het geloof dat in de jaren van groei met dubbele cijfers werd gecultiveerd, namelijk dat China de rol zal aannemen van een mondiale supermacht en dat het de mondiale kapitalistische accumulatie voor de komende jaren zal ondersteunen.

In “The Crisis: Afterword”⁴ komt het Britse communistische collectief *Aufheben* met een dergelijke argumentatie als ze terugkomen op hun twee-delige serie over de economische crisis die bekend staat als de Grote Recessie. De originele serie – door de groep geschreven terwijl China nog steeds een groei van ongeveer 10% in stand hield – was vrij

---

³ <https://libcom.org/library/crisis-afterword-2016>.

⁴ <https://libcom.org/library/crisis-afterword-2016>.

optimistisch over het vermogen van het kapitalisme om uit de crisis de komen, en suggereerde dat het slechts een tijdelijke pauze betrof in de “lange opleving in de wereldwijde kapitaalaccumulatie sinds de jaren 1980”, en dat het kapitalisme begon aan “een nieuwe fase in de lange opleving”. In het “Afterword” geven ze toe dat ze enigszins te optimistisch waren over het economisch herstel in het Westen, maar dat als je meer in de breedte keek naar kapitaalaccumulatie en met speciale aandacht voor China en opkomende markten, dan zou je zien dat “er [...] een snel economische herstel is”. Een belangrijk empirisch gegeven ter ondersteuning van hun redenering was dat het nominale BBP van China tussen 2008 en 2012 groeide met meer dan 80%.

China’s vertraagde groei sinds 2014 lijkt problematisch te zijn, en het “Afterword” stelt de kwestie van de vertraging (die zij een “overcorrectie” noemen) slechts aan de orde om de implicaties ervan voor het oorspronkelijke argument te omzeilen. In feite verlegt “Afterword” op dit punt van een bespreking van het standpunt van *Aufheben* de aandacht naar de “betrekkelijk rooskleurige” veronderstellingen over de Chinese economie van “de meeste economische analisten.” Ondanks het feit dat *Aufheben* de vertraging van de Chinese economie erkent, eindigt het met de suggestie dat de export van Chinees kapitaal naar het buitenland (voor infrastructurele projecten zoals de “Nieuwe Zijderoute”, die het gemakkelijker zal maken om aan grondstoffen te komen)⁵ waarschijnlijk zal bijdragen om de wereldwijde accumulatie van kapitaal te handhaven. Dit houdt in dat ze hun oorspronkelijke argument, dat de Grote Recessie slechts een pauze was in “de lange opleving in de wereldwijde accumulatie van kapitaal sinds de jaren 1980”, in grote lijnen voor juist houden.

We beschouwen deze redenering als onhoudbaar. In tegenstelling tot de duurzaamheid van de “lange opleving” die *Aufheben* ons aanpraat, concluderen we dat de Chinese economische vertraging geen “overcorrectie” is, maar een tegenstrijdige reeks van antwoorden op de problemen van overinvesteringen, slechte schulden, en overcapaciteit. Het beeld van de economische vertraging als een “overcorrectie” is alleen mogelijk als de Chinese groei wordt gezien als vooral export-gedreven. Grenzen aan de groei van de export kunnen

---

⁵ <http://www.xinhuanet.com/silkroad/english/index.htm>.

dan worden overwonnen door de groeiende binnenlandse consumptie en de opname van locaties voor nieuwe groei in plaatsen als Centraal-Azië. Maar de Chinese economische groei is niet in de eerste plaats exportgedreven. In plaats daarvan zijn het stijgende niveau van de export en de onevenwichtigheid van de handelsbalans bijwerkingen van een door investeringen gedreven strategie die leidt tot overcapaciteit (wat betekent dat teveel fabrieken meer producten voortbrengen dan de markt aan kan).

Deze door investeringen gedreven groeistrategie dwingt tot financiële repressie (in het bijzonder leidend tot een lage, soms negatieve, spaarrente) die vermogen van huishoudens overbrengt naar investeringen door de staatsbank.⁶ China's hoge spaarquote (zowel de bruto spaarquote en als de spaarquote van consumenten)⁷ voedt de investeringsgedreven groei, maar het vermindert ook de effectieve vraag, waardoor investeringsgedreven groei synoniem is met een lage consumptiecijfers en overcapaciteit. De goederen die worden geproduceerd gaan grotendeels de wereldmarkt op als export omdat de binnenlandse consumptie geen gelijke tred kan houden met de productie. Onderconsumptie lijkt daarom dus exportgerichte groei te zijn.

Overcapaciteit en overinvesteringen zijn zaken die sinds de late jaren 1990 openlijk binnen de Chinese staat worden besproken, al voordat in het midden van de jaren 2000 de meer dramatische stijging van het handelsoverschot begon, en een hele tijd voor de snelle groei van de investeringen in reactie op de wereldwijde financiële crisis. In feite werd het idee van de transitie naar een op consumptie gebaseerde economie al veel besproken in de vroege jaren 2000, en het probleem is tot op heden onopgelost gebleven. Het snijden in overcapaciteit betekent het terugtrekken van investeringen en het toestaan van

---

⁶ De Chinese staat heeft een maximum ingesteld op de rente die banken aan consumenten kunnen bieden. Deze beperking van de rente betekent dat de banken toegang hebben tot goedkoop geld in plaats van huishoudens een hogere rente te bieden. Dit helpt de investeringsgedreven vorm van de groei in China te voeden.

⁷ Matthew Johnston, "High Debt and Savings Rates Hinder China's Economy" Investopedia (Jan 6, 2016). De brutospaarquote omvat de spaartegoeden van huishoudingen, de regering en bedrijven.